ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं काण्डं 3

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं काण्डं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

रिश्चरिस क्षयाय त्वा क्षयं जिन्व प्रेतिरिस धर्माय त्वा धर्मं जिन्व प्रेतिरिस धर्माय त्वा धर्मं जिन्व सिक्धरस्यन्तरिक्षाय त्वाऽन्तरिक्षं जिन्व प्रतिधिरिस पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्व विष्टंभोऽिस वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं जिन्व प्रवाऽस्यहे त्वाऽहर्जिन्वानु वाऽिस रात्रियै त्वा रात्रिं जिन्वो शिगसि – [] 1

TS 4.4.1.1 - Padam

रिश्मः । असि । क्षयाय । त्वा । क्षयम् । जिन्व । - । ॥ प्रेतिरिति प्र – इतिः । असि । धर्माय । त्वा । धर्मम् । जिन्व ।

अन्वितिरित्यनु – इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् । जिन्व । सन्धिरिति सं – धिः । असि । अन्तरिक्षाय । त्वा । अन्तरिक्षम् । जिन्व । प्रतिधिरितं प्रति–धिः । असि । पृथिव्यै । त्वा । पृथिवीम् । जिन्व । विष्टंभ इति वि–स्तंभः । असि । वृष्ट्यै । त्वा । वृष्टिम् । जिन्व । प्रवेति प्र – वा । असि । अहे । त्वा । अहः । जिन्व । अनुवेत्यनु – वा । असि । रात्रियै । त्वा । रात्रिम् । जिन्व । उशिक् । असि । 1 (50) TS 4.4.1.2 वसुभ्यस्त्वा वसूञ्जिन्व प्रकेतोऽसि रुद्रेभ्यस्त्वा रुद्राञ्जिन्व

स्दीतिरस्यादित्येभ्यस्त्वा ऽऽदित्याञ्जिन्वौजोऽसि पितृभ्यस्त्वा पितृञ्जिन्व तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्व पृतनाषाडसि पशुभ्यस्त्वा पशूञ्जिन्व रेवदस्योषधीभ्य-स्त्वौषधी-र्जिन्वाभिजिदसि युक्तग्रावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वाधिपतिरसि प्राणाय – [] 2

TS 4.4.1.2 - Padam

वसुभ्य इति वसु – भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । प्रकेत इति प्र – केतः । असि । रुद्रेभ्यः । त्वा । रुद्रान् । जिन्व । सूदीतिरिति सु – दीतिः । असि । आदित्येभ्यः । त्वा । आदित्यान् । जिन्व । ओजः । असि । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । त्वा । पितॄन् । जिन्व । तन्तुः । असि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । त्वा । प्रजा इति प्र – जाः । जिन्व । पृतनाषाट् । असि । पश्भय इति पशु – भ्यः । त्वा । पशून् । जिन्व । रेवत् । असि । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । त्वा । ओषधीः । जिन्व । अभिजिदित्यभि – जित् । असि । युक्तग्रावेति युक्त – ग्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । अधिपतिरित्यधि–पतिः । असि । प्राणायेति प्र-अनाय । 2 (50)

TS 4.4.1.3

त्वा । प्राणमितिं प्र – अनम् । जिन्व । यन्ता । असि । अपानायेत्यप – अनाय । त्वा । अपानमित्यप – अनम् । जिन्व । सर्सर्प इति सं – सर्पः । असि । चक्षुषे । त्वा । चक्षुः । जिन्व । वयोधा इति वयो – धाः । असि । श्रोत्राय । त्वा । श्रोत्रम् । जिन्व । त्रिवृदिति त्रि – वृत् । असि । प्रवृदिति प्र – वृत् । असि । सँवृदितिं सं – वृत् । असि । विवृदिति वि – वृत् । असि । सं्रोह इति सं – रोहः। असि। नीरोह इति निः – रोहः। असि । प्ररोह इति प्र – रोहः । असि । अनुरोह इत्यनु – रोहः । असि । वसुकः । असि । वेषिश्रिरिति वेष – श्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि ॥ 3 (43) (उशिगसि – प्राणाय – त्रिचत्वारिङ्शच्च) (A1)

TS 4.4.2.1

ग्रन्थिस प्राची दिग्वसंवस्ते देवा अधिपतयोऽग्निर्हेतीनां प्रतिधर्ता त्रिवृत् त्वा स्तोमः पृथिव्या श्रयत्वाज्य – मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु स्थन्तर साम प्रतिष्ठित्यै विराडिस दक्षिणा दिग्रुद्रास्ते देवा अधिपतय् इन्द्रो हेतीनां प्रतिधर्ता पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्या श्रयतु प्र – उगमुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु बृहथ् साम प्रतिष्ठित्यै सम्राडिस प्रतीची दि [] 4

TS 4.4.2.1 - Padam

ग्रजी । असि । प्राची । दिक् । वसवः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । अग्निः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । आज्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । रथन्तरमिति रथं – तरम् । साम । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । विराडिति वि – राट् । असि । दक्षिणा । दिक् । रुद्राः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । इन्द्रः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता ।

पञ्चदश इति पञ्च – दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयत् । प्र उगम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । बृहत् । साम । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । सम्राडिति सं – राट् । असि । प्रतीचीं । दिक् । 4 (50) TS 4.4.2.2 गादित्यास्ते देवा अधिपतयः सोमो हेतीनां प्रतिधर्ता सप्तदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्या ॥ श्रेयतु मरुत्वतीय – मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु वैरूप ए साम प्रतिष्ठित्यै स्वराडस्युदीची दिग्विश्वे ते देवा अधिपतयो वरुणो हेतीनां प्रतिधर्ते कवि एशस्तवा स्तोमः पृथिव्या ॥ . श्रयत् मरुत्वतीयमुक्थ-मव्यथयथ् स्तभ्नातु वैरूपण् साम

श्रयतु मरुत्वतीयमुक्थ-मव्यथयथ् स्तभ्नातु वैरूप् साम् प्रतिष्ठित्यायै स्वराडस्युदीची दिग् विश्वे ते देवा अधिपतयो वरुणः हेतीनाम् प्रतिधर्तैकविण्श स्त्वा स्तोमः पृथिव्याम् श्रयतु निष्केवल्य-मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु वैराजण् साम् प्रतिष्ठित्या अधिपत्यसि बृहती दिङ्मरुतस्ते देवा अधिपतयो – [] 5

TS 4.4.2.2 - Padam

आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । सोमः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिं प्रति – धर्ता । सप्तदश इति सप्त – दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । मरुत्वतीयम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वैरूपम् । साम । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । स्वराडिति स्व – राट् । असि । उदीची । दिक् । विश्वे । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । वरुणः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । एकवि एश इत्येक – वि एशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । निष्केवल्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वैराजम् । साम । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अधिपत्नीत्यधि – पत्नी । असि । बृहती । दिक् । मरुतः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । 5 (50) TS 4.4.2.3 बृहस्पतिर्.हेतीनां प्रतिधर्ता त्रिणवत्रयस्त्रि एशौ त्वा स्तोमौ पृथिव्या ॥ श्रयतां वैश्वदेवाग्निमारुते उक्थे अव्यथयन्ती स्तभ्नीता ए

TS 4.4.2.3 - Padam

बृहस्पतिः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता ।

त्रिणवत्रयस्त्रिण्शाविति त्रिणव – त्रयस्त्रिण्शौ । त्वा । स्तोमौ ।

पृथिव्याम् । श्रयताम् । वैश्वदेवाग्निमारुते इति वैश्वदेव-आग्निमारुते ।

उक्थे इति । अव्यथयन्ती इति । स्तभ्नीताम् । शाक्वररैवते इति
शाक्वर – रैवते । सामनी इति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ।

अन्तरिक्षाय । ऋषयः । त्वा । प्रथमजा इति प्रथम – जाः । देवेषु ।

दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथन्तु । विधर्तेति वि – धर्ता । च ।

अयम् । अधिपतिरित्यधि–पतिः । च । ते । त्वा । सर्वे ।

संविदाना इति सं – विदानाः । नाकस्य । पृष्ठे । सुवर्ग इति सुवः – गे। लोके। यजमानम्। च। सादयन्तु॥ ६ (४०) (प्रतीची दिङ् – मरुतस्ते देवा अधिपतय – श्रत्वारिण्शच्च) (A2) TS 4.4.3.1 अयं पुरो हरिकेशः सूर्यरिशमस्तस्य रथगृथ्सश्च रथौजाश्च सेनानि ग्रामण्यौ पुञ्जिकस्थला च कृतस्थला चाफ्सरसौ यातुधाना हेती रक्षा ्सि प्रहेति रयं दक्षिणा विश्व कर्मा तस्य रथस्वनश्च रथेचित्रश्च सेनानि ग्रामण्यौ मेनका च सहजन्या चाफ्सरसौ दङ्क्ष्णवः पशवो हेतिः पौरुषेयो वधः प्रहेति रयं पश्चाद् विश्वव्यचा स्तस्य रथ प्रोतश्चा-समरथश्च सेनानि ग्रामण्यौ प्रम्लोचन्ती चा -[] 7 TS 4.4.3.1 - Padam अयम् । पुरः । हरिकेश इति हरि – केशः । सूर्यरिश्मिरिति सूर्य – रिंमः । तस्य । रथगृथ्स इति रथ – गृथ्सः । च ।

रथौजा इति रथं – ओजाः । च । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । पुञ्जिकस्थलेति पुञ्जिक – स्थला । च । कृतस्थलेति कृत – स्थला । च । अफ्सरसौ । यातुधाना इति यातु – धानाः । हेतिः । रक्षाण्सि । प्रहेतिरिति प्र–हेतिः । अयम् । दक्षिणा । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । तस्य । रथस्वन इति रथ – स्वनः । च । रथंचित्र इति रथं – चित्रः । च । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । मेनका । च । सहजन्येति सह – जन्या । च । अफ्सरसौ । दङ्क्ष्णवः । पश्चवः । हेतिः । पौरुषेयः । वधः । प्रहेतिरिति प्र – हेतिः । अयम् । पश्चात् । विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः । तस्य । रथप्रोत इति रथ-प्रोतः । च । असंमरथ इत्यसंम – रथः । च । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । प्रम्लोचन्तीति प्र – म्लोचन्ती । च । ७ (50) TS 4.4.3.2 नुम्लोचन्ती-चाफ्सरसौ सर्पा हेति व्याघ्राः प्रहेति रय मुत्तराथ् संयँद् – वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च सेनानि ग्रामण्यौ विश्वाची

च घृताची चाफ्सरसा वापो हेति र्वातः प्रहेति रयमुपर्य र्वाग्व-सुस्तस्य तार्क्ष्य-श्चारिष्ट-नेमिश्च सेनानि ग्रामण्या वुर्वशी च पूर्वचित्तिश्चा-फ्सरसौ विद्युद्धेतिर-वस्फूर्जन् प्रहेति स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं – [] 8

TS 4.4.3.2 - Padam

अनुम्लोचन्तीत्यनु – म्लोचन्ती। च। अपस्तरसौ । सर्पाः। हेतिः। व्याघ्राः। प्रहेतिरिति प्र – हेतिः। अयम्। उत्तरादित्युत्–तरात्। स्यँद्वसुरिति स्यँत् – वसुः। तस्य। सेनजिदिति सेन–जित्। च। सुषेण इति सु – सेनः। च। सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ। विश्वाची। च। घृताची। च। अपस्रस्सौ। आपः। हेति। वातः। प्रहेतिरिति प्र – हेतिः। अयम्। उपरि। अर्वाग्वसुरित्यर्वाक् – वसुः। तस्य। तार्क्ष्यः। च। अरिष्टनेमिरित्यरिष्ट – नेमिः। च। सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ। उर्वशौ। च। पूर्वचितिरिति पूर्व – चितिः। सेनानि – ग्रामण्यौ। उर्वशौ। च। पूर्वचितिरिति पूर्व – चितिः।

च । अफ्सरसौं । विद्युदिति वित् – युत् । हेतिः । अवस्फूर्जन्नित्यव – स्फूर्जन्न् । प्रहेतिरिति प्र – हेतिः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । 8 (50) TS 4.4.3.3 द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधाम्यायोस्त्वा सदने सादयाम्यवत ञ्छायायां नमः समुद्राय नमः समुद्रस्य चक्षसे परमेष्ठी त्वा सादयत् दिवः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं विभूमतीं प्रभूमतीं परिभूमतीं दिवं ँयच्छ दिवं दृ्ह दिवं मा हिं्सीर्विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय सूर्यस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या () छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद ॥ प्रोथदश्चो न यवसे अविष्यन् यदा महः सँवरणाद् व्यस्थात् । आदस्य वातो अनु वाति शोचिरधं स्म ते व्रजनं कृष्णमस्ति ॥ 9 TS 4.4.3.3 - Padam द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टिं । तम् । वः । जंभें । दधामि । आयोः । त्वा । सदने । सादयामि । अवतः । छायायाम् । नमः ।

। । । । । समुद्राय । नमः । समुद्रस्य । चक्षसे । परमेष्ठी । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्ठे । व्यचस्वतीम् । प्रथस्वतीम् । विभूमतीमिति वि - भूमतीम् । प्रभूमतीमिति प्र - भूमतीम् । परिभूमतीमिति हि ्सीः । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र – अनाय । अपानायेत्यप – अनाय । व्यानायेति वि – अनाय । उदानायेत्युत् – अनाय । प्रतिष्ठाया इति प्रति – स्थायै । चरित्राय । सूर्यः । त्वा । अभीति । पातु । मह्या । स्वस्त्या () । छर्दिषा । शन्तमेनेति शं – तमेन । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ प्रोथत् । अश्वः । न । यवसे । अविष्यन्न् । यदा । महः । सँवरणादिति सं – वरणात् । व्यस्थादिति वि – अस्थात् ॥ आत् । अस्य । वातः । अन्विति । वाति । शोचिः । अधं । स्म । ते । व्रजनम् । कृष्णम् । अस्ति ॥ **९ (78)** , (प्रम्लोचन्ती च – य७ – स्वस्त्या – ऽष्टाविण्शतिश्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अगिर्मूद्धां दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयं ।

अपाण् रेताण्सि जिन्वति ॥

त्वामग्ने पुष्करादद्ध्यथर्वा निरमन्थत ।

मूद्ध्नों विश्वस्य वाघतः ॥

अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य ञ्चातिनस्पतिः ।

मूद्धां कवी रयीणां ॥

भूवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः ।

दिवि मूद्धांनं दिधेषे सुवर्.षां जिह्नामग्ने चकृषे हव्यवाहं ॥

अबाद्ध्यग्निः समिधा जनानां – [] 10

TS 4.4.4.1 - Padam

अग्निः । मूर्द्धा । दिवः । कुक्त् । पितः । पृथिव्याः । अयम् ॥
अपाम् । रेता्र्सि । जिन्वित ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति ।
अथर्वा । निरिति । अमन्थत ॥ मूद्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥
अयम् । अग्निः । सहस्रिणः । वाजस्य । ज्ञातिनः । पितः ॥ मूद्धां ।

```
कविः । रयीणाम् ॥ भुवः । यज्ञस्य । रजसः । च । नेता । यत्र ।
नियुद्धिरिति नियुत् – भिः । सचसे । शिवाभिः ॥ दिवि ।
मूद्धानम् । दिधषे । सुवर्.षामिति सुवः – साम् । जिह्वाम् ।
अग्ने । चकृषे । हव्यवाहमिति हव्य – वाहम् ॥ अबोधि । अग्निः ।
समिधेति सम् – इधा । जनानाम् । 10 (50)
प्रति धेनुमिवा यतीमुषासं ।
यहा इव प्रवया मुज्जिहानाः प्र भानवः सिस्रते नाकमच्छ ॥
अवोचाम कवये मेद्ध्याय वचो वन्दारु वृषभाय वृष्णे ।
गविष्ठिरो नमसा स्तोममग्नौ दिवीव रुक्ममुर्व्यञ्चमश्रेत्॥
जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृविरग्निः सुदक्षः सुविताय नव्यसे ।
घृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा द्युमद्वि भाति भरतेभ्यः शुचिः॥
त्वामग्ने अङ्गिरसो - [ ] 11
```

TS 4.4.4.2 - Padam

प्रतीति । धेनुम् । इव । आयतीमित्या – यतीम् । उषासम् ॥ यह्वाः । इव । प्रेति । वयाम् । उज्जिहाना इत्युत् – जिहानाः । प्रेति । भानवः । सिस्रते । नाकम् । अच्छ ॥ अवोचाम । कवये । । । । । । । । । । । । । । । । । मेद्ध्याय । वचः । वन्दारु । वृषभाय । वृष्णे ॥ गविष्ठिरः । नमसा । स्तोमम् । अग्नौ । दिवि । इव । रुक्मम् । उर्व्यञ्चम् । अश्रेत् ॥ जनस्य । गोपा इति गो – पाः । अजनिष्ट । जागृविः । अग्निः । सुदक्ष इति सु – दक्षः । सुविताय । नव्यसे ॥ घृतप्रतीक इति घृत – प्रतीकः । बृहता । दिविस्पृशेति दिवि – स्पृशा । द्युमदिति द्यु – मत् । वीति । भाति । भरतेभ्यः । शुचिः ॥ त्वाम् । अग्ने । अङ्गिरसः । 11 (50) TS 4.4.4.3

गुहां हितमन्वं – विन्दञ्छिश्रियाणं वनेवने ।

ा । । । । । । । । ।

स जायसे मध्यमानः सहो महत् त्वामाहुः सहसस्पुत्रमङ्गिरः ॥

यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरोहितम्गिं नरस्त्रिषधस्थे समिन्धते ।

इन्द्रेण देवैः सरथ्ं स बर्.हिषि सीदिन्नि होता यजथाय सुक्रतुः ॥
त्वां चित्रश्रवस्तम् हवन्ते विक्षु जन्तवः ।
शोचिष्केशं पुरुप्रियाग्ने हव्याय वोढवे ॥
सखायः सँवः सम्यञ्चमिष्ण – [] 12

TS 4.4.4.3 - Padam

गुहा । हितम् । अन्विति । अविन्दन्न् । शिश्रियाणम् । वनेवन् इति ॥ वने – वने ॥ सः । जायसे । मध्यमानः । सहः । महत् । त्वाम् । आहुः । सहसः । पुत्रम् । अङ्गिरः ॥ यज्ञस्य । केतुम् । प्रथमम् । पुरोहितमिति पुरः – हितम् । अग्निम् । नरः । त्रिषधस्थ इति त्रि – सधस्थे । समिति । इन्धते ॥ इन्द्रेण । देवैः । सरथमिति । स – रथम् । सः । बर् हिष । सीदत् । नीति । होता । यजथाय । सुक्रतुरिति सु – क्रतुः ॥ त्वाम् । चित्रश्रवस्तमेति चित्रश्रवः – तम । हवन्ते । विक्षु । जन्तवः ॥ शोचिष्केशमिति शोचिः – केशम् ।

पुरुप्रियेति पुरु – प्रिय । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥ सखायः । । ॥ ॥ समिति । वः । सम्यञ्चम् । इषम् । **12 (50)** TS 4.4.4.4 । स्तोमं चाग्नये। वर्.षिष्ठाय क्षितीनामूर्जी नप्त्रे सहस्वते ॥ स्थ्समिद्युवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य आ। इडस्पदे समिद्ध्यसे स नो वसून्या भर ॥ एना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमा हुवे। प्रियं चेतिष्ठमरति स्वद्ध्वरं विश्वस्य दूतममृतं ॥ स योजते अरुषो विश्वभोजसा स दुद्रवथ् स्वाहुतः। सुब्रह्मा यज्ञः सुशमी - [] 13 **TS 4.4.4.4 - Padam** स्तोमम् । च । अग्नये ॥ वर्.षिष्ठाय । क्षितीनाम् । ऊर्जः । नप्त्रे । सहस्वते ॥ स ्समिति सम् – सम् । इत् । युवसे । वृषन्न् । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे । समिति । इद्ध्यसे ।

```
सः । नः । वसूनि । एति । भर ॥ एना । वः । अग्निम् । नमसा ।
ऊर्जः । नपातम् । एति । हुवे ॥ प्रियम् । चेतिष्ठम् । अरतिम् ।
स्वद्ध्वरमिति सु – अद्ध्वरम् । विश्वस्य । दूतम् । अमृतम् ॥ सः ।
योजते । अरुषः । विश्वभोजसेति विश्व – भोजसा । सः । दुद्रवत् ।
स्वाहुत इति सु – आहुतः ॥ सुब्रह्मेति सु – ब्रह्मा । यज्ञः ।
सुशमीति सु — शमी । 13 (50)
TS 4.4.4.5
वसूनां देव ए राधो जनानां ॥
उदस्य शोचिरस्थादा-जुह्वानस्य मीढुषः।
उद्धूमासो अरुषासो दिविस्पृशः समग्निमिन्धते नरः ॥
अग्ने वाजस्य गोमत ईशानः सहसो यहो ।
अस्मे धेहि जातवेदो महि श्रवः ॥
स इधानो वसुष्कवि-रग्निरीडेन्यो गिरा।
रेवदस्मभ्यं पूर्वणीक दीदिहि॥
```

थ्यपो राजन्नुत त्मनाऽग्ने वस्तोरुतोषसः। - । स तिग्मजंभ – [] 14

TS 4.4.4.5 - Padam

वसूनाम् । देवम् । राधः । जनानाम् ॥ उदिति । अस्य । शोचिः । अस्थात् । आजुह्वानस्येत्या – जुह्वानस्य । मीढुषः ॥ उदिति । थूमासः । अरुषासः । दिविस्पृश इति दिवि – स्पृशः । समिति । । ॥ । । अग्निम् । इन्धते । नरः ॥ अग्ने । वाजस्य । गोमत इति गो–मतः । ईशानः । सहसः । यहो इति ॥ अस्मे इति । धेहि । जातवेद इति जात – वेदः । महि । श्रवः ॥ सः । इधानः । वसुः । कविः । अग्निः । ईडेन्यः । गिरा ॥ रेवत् । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । पुर्वणीकेति पुरु–अनीक । दीदिहि ॥ क्षपः । राजन्न् । उत । त्मना । ा । अग्ने । वस्तोः । उत । उषसः ॥ सः । तिग्मजंभेति तिग्म – जंभ । 14 (50)

```
TS 4.4.4.6
रक्षसो दह प्रति॥
आ ते अग्न इधीमहि द्युमन्तं देवाजरं।
यद्ध स्या ते पनीयसी समिद्-दीदयति द्यवीष अस्तोतृभ्य आ भर ॥
आ ते अग्न ऋचा हिवः शुक्रस्य ज्योतिषस्पते ।
सुश्चन्द्र दस्म विश्पते हव्यवाट् तुभ्य ् हूयत इष स्तोतृभ्य
आ भर॥
उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दवीं श्रीणीष आसनि ।
उतो न उत् पुपूर्या [ ] 15
TS 4.4.4.6 - Padam
रक्षसः । दह । प्रति ॥ एति । ते । अग्ने । इधीमहि । द्युमन्तमिति
समिदिति सं – इत् । दीदयति । द्यवि । इषम् । स्तोतृभ्य इति
स्तोतृ – भ्यः । एति । भर ॥ एति । ते । अग्ने । ऋचा । हविः ।
शुक्रस्य । ज्योतिषः । पते ॥ सुश्चन्द्रेति सु-चन्द्र । दस्म । विश्पते ।
```

```
हव्यवाडिति हव्य – वाट्। तुभ्यम्। ह्यते। इषम्। स्तोतृभ्य इति
स्तोतृ – भ्यः । एति । भर ॥ उभे इति । सुश्चन्द्रेति सु – चन्द्र ।
सर्पिषः । दर्वी इति । श्रीणीषे । आसनि ॥ उतो इति । नः । उदिति ।
पुपूर्याः । 15 (50)
TS 4.4.4.7
उक्थेषु शवसस्पत इष : स्तोतृभ्य आ भर ॥
अग्ने तमद्याश्चं न स्तोमैः क्रतुं न भद्र ए हृदिस्पृशं ।
ऋद्ध्यामा त ओहैः ॥
अधा ह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः ।
रथीर्.ऋतस्य बृहतो बभूथ ॥
आभिष्टे अद्य गीर्भिर्गृणन्तोऽग्ने दाशेम ।
प्रते दिवो न स्तनयन्ति शृष्माः ॥
एभिनों अर्केभीवा नो अर्वाङ्ख् - [] 16
```

TS 4.4.4.7 - Padam

उक्थेषु । शवसः । पते । इषम् । स्तोतृभ्य इति स्तोतृ – भ्यः । । ॥ । न । भद्रम् । हृदिस्पृशमिति हृदि – स्पृशम् ॥ ऋद्ध्याम । ते । ओहै: ॥ अध । हि । अग्ने । क्रतोः । भद्रस्य । दक्षस्य । साधोः ॥ रथीः । ऋतस्य । बृहतः । बभूथ ॥ आभिः । ते । अद्य । गीर्भिः । गृणन्तः । अग्ने । दाशेम ॥ प्रेति । ते । दिवः । न । स्तनयन्ति । ा शूष्माः ॥ एभिः । नः । अर्कैः । भव । नः । अर्वाङ् । 16 (50) TS 4.4.4.8 सुवर्न ज्योतिः। अग्ने विश्वेभिः सुमना अनीकैः॥ अग्निण् होतारं मन्ये दास्वन्तं वसोः सूनुण् सहसो जातवेदसं। विप्रं न जातवेदसं। य ऊद्र्ध्वया स्वद्ध्वरो देवो देवाच्या कृपा। ॥ । । । । । । । घृतस्य विभ्राष्टिमनु शुक्रशोचिष आजुह्वानस्य सर्पिषः ॥

अग्ने त्वं नो अन्तमः। उत त्राता शिवो भव वरूथ्यः ॥ तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः। सुम्नायं नूनमीमहे सिखिभ्यः॥ वसुरग्निर्वसुश्रवाः () । अच्छा नक्षि द्युमत्तमो रियं दाः ॥ 17 **TS 4.4.4.8 - Padam** . सुवः । न । ज्योतिः ॥ अग्ने । विश्वेभिः । सुमना इति सु – मनाः । अनीकैः ॥ अग्निम् । होतारम् । मन्ये । दास्वन्तम् । वसोः । सूनुम् । सहसः। जातवेदसमिति जात – वेदसम्॥ विप्रम्। न। जातवेदसमिति जात – वेदसम् ॥ यः । ऊद्र्धया । स्वद्ध्वर इति सु – अद्ध्वरः । देवः । देवाच्या । कृपा ॥ घृतस्य । विभ्राष्टिमिति वि – भ्राष्टिम् । अन्विति । शुक्रशोचिष इति शुक्र – शोचिषः । । ॥ । ॥ ॥ ॥ आजुह्वानस्येत्या – जुह्वानस्य । सर्पिषः ॥ अग्ने । त्वम् । नः ।

अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वरूथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥ सुम्नायं । नूनम् । ईमहे । सखिभ्य इति सिखं – भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवा इति वसुं – श्रवाः () ॥ अच्छ । नक्षि । द्युमत्तम इति द्युमत् – तमः । रयिम् । दाः ॥ 17 (55) (जनाना – मङ्गिरस – इष्ं – सुशमी – तिग्मजंभ – पुपूर्या – अर्वाङ् – वसुश्रवाः – पञ्च च) (४४) TS 4.4.5.1 इन्द्राग्निभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्म्या घाराभ्यां तेजसा वर्चसो क्थेभिः स्तोमेभि इछन्दोभी रय्यै पोषाय सजातानां मद्ध्यमस्थेयाय मया त्वा सयुजा युजा युनज्म्यंबा दुला नितिल रभ्रयन्ती मेघयन्ती वर्.षयन्ती चुपुणीका नामांसि प्रजापतिना त्वा विश्वाभिद्धीभिरुप दधामि पृथिव्युदपुरमन्नेन विष्टा मनुष्यास्ते गोप्तारो ऽग्निर्वियत्तोऽस्यां तामहं प्र पद्ये सा - [] 18

TS 4.4.5.1 - Padam

इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि – भ्याम् । त्वा । सयुजेति स – युजा । युजा। युनज्मि। आघाराभ्यामित्या-घाराभ्याम्। तेजसा। वर्चसा। उक्थेभिः । स्तोमेभिः । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । रय्यै । पोषाय । सजातानामिति स-जातानाम्। । । । मद्ध्यमस्थेयायेति मद्ध्यम-स्थेयाय । मया । त्वा । सयुजेति स-युजा। युजा। युनज्मि। अंबा। दुला। नित्तितिति नि – तिनः । अभ्रयन्ती । मेघयन्ती । वर्.षयन्ती । चुपुणीका । नाम । असि । प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना । त्वा । विश्वाभिः । धीभिः । उपेति । दधामि । पृथिवी । उदपुरमित्युद – पुरम् । वि – यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । 18 (50) TS 4.4.5.2 में शर्म च वर्म चास्त्विध द्यौरन्तरिक्षं ब्रह्मणा विष्टा मरुतस्ते । । । गोप्तारो वायुर्वियत्तोऽस्यां तामहं प्र पद्ये सा मे शर्म च वर्म चास्तु

हौरपराजिताऽमृतेन विष्टाऽऽदित्यास्ते गोप्तारः सूर्यो वियत्तोऽस्यां ा । । । तामहं प्र पद्ये सा मे शर्म च वर्म चास्तु ॥ 19

TS 4.4.5.2 - Padam

मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । अधिद्यौरित्यिध – द्यौः ।

अन्तरिक्षम् । ब्रह्मणा । विष्ठा । मरुतः । ते । गोप्तारः । वायुः ।

वियत्त इति वि – यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति ।

पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । द्यौः ।

अपराजितेत्यपरा – जिता । अमृतेन । विष्ठा । आदित्याः । ते ।

गोप्तारः । सूर्यः । वियत्त इति वि – यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् ।

प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ 19 (48)

(सा – ऽष्टाचत्वारिङ्शच्व) (А5)

TS 4.4.6.1

बृहस्पतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै

ा । ।
प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छा – गिस्तेऽधिपति विश्वकर्मा त्वा
सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै प्राणायापानाय विश्वं

ज्योतिर्यच्छ वायुस्तेऽधिपतिः प्रजापतिस्त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ परमेष्ठी तेऽधिपतिः पुरोवातसनिरस्य भ्रसनिरिस विद्युथ्सनि – [] 20 TS 4.4.6.1 - Padam बृहस्पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् ।

विश्वस्मै । प्राणायेति प्र–अनाय । अपानायेत्यप – अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । अग्निः । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिक्षस्य । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र – अनाय । । । ॥ । अपानायेत्यप – अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । वायुः । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र – अनाय । अपानायेत्यप – अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । परमेष्ठी । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः ।

पुरोवातसनिरिति पुरोवात – सनिः । अस्य । ---- -अभ्रसनिरित्यभ्र – सनिः । असि । -- - । विद्युथ्सनिरिति विद्युत् – सनिः । 20 (50)

TS 4.4.6.2

-रिस स्तनियनुसिनिरिस वृष्टिसिनिरस्य - ग्नेर्यान्यसि देवानामग्ने यान्यसि वायोर्यान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षस्य यान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षस्य यान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षाय त्वा सिलिलायं त्वा सिणीकाय त्वा सितीकाय त्वा केताय त्वा प्रचेतसे त्वा विवस्वते त्वा दिवस्त्वा ज्योतिष आदित्येभ्यस्त्वर्चे त्वा रुचेतसे त्वा द्युते त्वा () भासे त्वा ज्योतिषे त्वा यशोदां त्वा यशसि तेजोदां त्वा तेजिस पयोदां त्वा प्यसि वर्चोदां त्वा वर्चिस द्रविणोदां त्वा द्रविणे सादयामि तेनर्.षिणा तेन ब्रह्मणा तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥ 21

TS 4.4.6.2 - Padam

देवानाम् । अग्नेयानीत्यग्ने-यानी । असि । वायोः । यानी । असि । वेवानाम् । वायोयानीति वायो – यानी । असि । अन्तरिक्षस्य । यानी । असि । देवानाम् । अन्तरिक्षयानीत्यन्तरिक्ष – यानी । असि । अन्तरिक्षम् । असि । अन्तरिक्षाय । त्वा । सलिलायं । त्वा । सर्णीकाय । त्वा । सतीकायेति स – तीकाय । त्वा । केताय । त्वा । प्रचेतस इति प्र – चेतसे । त्वा । विवस्वते । त्वा । दिवः । त्वा । ज्योतिषे । आदित्येभ्यः । त्वा । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा ()। भासे। त्वा। ज्योतिषे। त्वा। यशोदामिति यशः–दाम्। त्वा । यशसि । तेजोदामिति तेजः – दाम् । त्वा । तेजसि । पयोदामिति पयः – दाम् । त्वा । पयसि । वर्चोदामिति वर्चः–दाम् । त्वा । वर्चिस । द्रविणोदामिति द्रविणः – दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । तेन । ऋषिणा । तेन । ब्रह्मणा । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ 21 (79) (विद्युथ्सिन – द्युते त्वै – कान्न त्रिण्शच्च) (A6)

TS 4.4.7.1

भूयस्कृदिस विश्वस्कृदिस प्राच्यस्यूद्ध्विऽस्य - न्तरिक्षसदस्य - न्तरिक्षे सीदा - पसुषदिस ३येनसदिस गृद्धसदिस सुपर्णसदिस नाकसदिस पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयाम्य - न्तरिक्षस्य त्वा द्रविणे सादयामि दिवस्त्वा द्रविणे सादयामि दिशां त्वा द्रविणे सादयामि द्रविणोदां त्वा द्रविणे सादयामि प्राणं मे पाह्य - पानं मे पाहि व्यानं मे - [] 22

TS 4.4.7.1 - Padam

भूयस्कृदिति भूयः – कृत् । असि । विरवस्कृदिति विरवः – कृत् । असि । प्राची । असि । उद्ध्वा । असि । असि । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष – सत् । असि । अन्तरिक्षे । सीद । अपसुषदित्यपसु – सत् । असि । र्येनसदिति र्येन–सत् । असि । गृद्धसदिति गृद्ध–सत् । असि । सुपर्णसदिति सुपर्ण – सत् । असि । नाकसदिति नाक – सत् । असि । पृथिव्याः । त्वा ।

द्रविणे । सादयामि । अन्तरिक्षस्य । त्वा । द्रविणे । सादयामि । दिवः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । दिशाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । द्रविणे । सादयामि । द्रविणोदामिति द्रविणः – दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । प्राणमिति प्र – अनम् । मे । पाहि । आपानमित्यप – अनम् । मे । पाहि । व्यानमिति वि – अनम् । मे । 22 (50)

TS 4.4.7.2

TS 4.4.7.2 - Padam

पाहि । आयुः । मे । पाहि । विश्वायुरिति विश्व-आयुः । मे । पाहि । सर्वायुरिति सर्व – आयुः । मे । पाहि । अग्ने । यत् । ने । परम् । हृत् । नाम । तौ । एति । इृहि । समिति । रभावहै । पञ्चजन्येष्विति पाञ्च – जन्येषु । अपीति । एधि । अग्ने ।

॥ । ॥ ॥ । । यावाः । अयावाः । एवाः । ऊमाः । सब्दः । सगरः । सुमेक इति सु – मेर्कः ॥ 23 (32) (व्यानं मे-द्वात्रिण्शच्च) (A7) TS 4.4.8.1 अग्निनां विश्वाषाट् सूर्येण स्वराट् क्रत्वा राचीपतिर्. ऋषभेण त्वष्टां यज्ञेन मघवान् दक्षिणया सुवर्गो मन्युना वृत्रहा सौहार्द्येन तनूधा अन्नेन गयः पृथिव्याऽसनो दृग्भिरन्नादो वषट्कारेणर्द्धः साम्ना तनूपा विराजा ज्योतिष्मान् ब्रह्मणा सोमपा गोभिर्यज्ञं दाधार क्षत्रेण ग । । । । । । । । मनुष्या-नश्चेन च रथेन च वज्रयृतुभिः प्रभुः संवध्सरेण परिभू स्तपसाऽनाधृष्टः सूर्यः सन् तनूभिः ॥ 24 TS 4.4.8.1 - Padam अग्निना । विश्वाषाट् । सूर्येण । स्वराडिति स्व – राट् । क्रत्वा । ा । । । । । राचीपतिः । ऋषभेण । त्वष्टा । यज्ञेन । मघवानिति मघ-वान् । । ॥ । दक्षिणया । सुवर्ग इति सुवः – गः । मन्युना । वृत्रहेति वृत्र – हा । सौहार्द्येन । तनूधा इति तनू – धाः । अन्नेन । गयः । पृथिव्या । असनोत् । ऋग्भिरित्यृक् – भिः । अन्नाद इत्यन्न – अदः ।

वषट्कारेणेति वषट् – कारेण । ऋब्दः । साम्ना । तनूपा इति तनू – पाः । विराजेति वि – राजा । ज्योतिष्मान् । ब्रह्मणा । सोमपा इति सोम – पाः। गोभिः। यज्ञम्। दाधार। क्षत्रेण। मनुष्यान् । अश्वेन । च । रथेन । च । वज्री । ऋतुभिरित्यृतु – भिः । प्रभुरिति प्र – भुः । सँवथ्सरेणेति सं – वथ्सरेण । परिभूरिति परि – भूः । तपसा । अनाधृष्ट इत्यना – धृष्टः । सूर्यः । सन्न् । तनूभिः ॥ 24 (49) (अग्नि - रैकान्न पञ्चाशत्) (A8) TS 4.4.9.1 प्रजापतिर्मनसा उन्धोऽच्छेतो धाता दीक्षाया ए सविता भृत्यां पूषा ्। । । । । । । । सोमक्रयण्यां वरुण उपनब्द्धो ऽसुरः क्रीयमाणो मित्रः क्रीतः शिपिविष्ट आसादितो नरंधिषः प्रोह्यमाणो ऽधिपतिरागतः प्रजापतिः प्रणीयमानो ऽग्निराग्नीद्ध्रे बृहस्पतिराग्नीद्ध्रात् प्रणीयमान इन्द्रो हविद्धनि उदितिरासादितो विष्णुरुपाविह्रयमाणो उथर्वोपोत्तो यमोऽभिषुतो ऽपूतपा आधूयमानो वायुः पूयमानो मित्रः क्षीरश्रीर्मन्थी मक्तृश्रीवैश्वदेव उन्नीतो रुद्र () आहुतो वायुरावृत्तो नृचक्षाः

प्रतिख्यातो भक्ष आगतः पितृणां नाराञ्च सो उसुरातः सिन्धुर-वभृथमवप्रयन्थ् समुद्रो ऽवगतः सिल्लः प्रप्लुतः । । । सुवरुद्धं गतः ॥ 25 TS 4.4.9.1 - Padam

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । मनसा । अन्धः । अच्छेत । इत्यच्छ – इतः । धाता । दीक्षायाम् । सविता । भृत्याम् । पूषा । सोमक्रयण्यामिति सोम – क्रयण्याम् । वरुणः । उपनद्ध इत्युप – नद्धः । असुरः । क्रीयमाणः । मित्रः । क्रीतः । शिपिविष्ट इति शिपि – विष्टः । आसादित इत्या – सादितः । नरंधिषः । प्रोह्यमाण इति प्र – उह्यमाणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आगंत इत्या – गतः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रणीयमान इति प्र-नीयमानः । अग्निः । आग्नीद्ध इत्याग्नि-इद्धे । बृहस्पतिः । आग्नीद्धादित्याग्नि – इद्धात् । प्रणीयमान इति प्र – नीयमानः । इन्द्रः । हविद्र्धान इति हविः – धाने ।

```
अदितिः । आसादित इत्या – सादितः । विष्णुः ।
उपावह्रियमाण इत्युप – अवह्रियमाणः । अथर्वा । उपोत्त
इत्युप – उत्तः । यमः । अभिषुत इत्यभि – सुतः । अपूतपा
इत्यपूत – पाः । आधूयमान इत्या – धूयमानः । वायुः । पूयमानः ।
मित्रः । क्षीरश्रीरितं क्षीर-श्रीः । मन्थी । सक्तुश्रीरितं सक्तु – श्रीः ।
वैश्वदेव इति वैश्व – देवः । उन्नीत इत्युत् – नीतः । रुद्रः ( ) ।
आहुत इत्या – हुतः । वायुः । आवृत्त इत्या – वृत्तः । नृचक्षा इति
न् – चक्षाः । प्रतिख्यात इति प्रति – ख्यातः । भक्षः । आगत
इत्या – गतः । पितृणाम् । नाराञाण्सः । असुः । आतः । सिन्धुः ।
अवभृथमित्यव – भृथम् । अवप्रयन्नित्यव – प्रयन्न् । समुद्रः ।
अवंगत इत्यवं – गतः । सलिलः । प्रप्लुत इति प्र – प्लुतः ।
सुवः । उद्चमित्युत् – ऋचम् । गतः ॥ 25 (71)
(रुद्र – एकविण्शतिश्च) (४९)
```

TS 4.4.10.1 न । । । । व्यक्तिका नक्षत्र—मग्निर्देवताऽग्ने रुचः स्थ प्रजापतेद्र्धातुः

कृतिका नक्षत्र—माग्नद्वताऽग्न रुचः स्थ प्रजापतद्धातुः
सोमस्यर्चे त्वा रुचे त्वा द्युते त्वा भासे त्वा ज्योतिषे त्वा रोहिणी
नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता मृगशीर्षं नक्षत्र ् सोमो देवता ऽऽर्द्रा नक्षत्र ्
रुद्रो देवता पुनर्वसू नक्षत्रमदितिर्देवता— तिष्यो नक्षत्रं बृहस्पतिर्देवता
ऽऽश्रेषा नक्षत्र ् सर्पा देवता मुघा नक्षत्रं पितरो देवता फल्गुनी
नक्षत्र — [] 26

TS 4.4.10.1 - Padam

कृतिकाः । नक्षेत्रम् । अग्निः । देवता । अग्नेः । रुचे । स्था । प्रजापते रिति प्रजा – पतेः । धातुः । सोमस्य । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्योतिषे । त्वा । रोहिणी । नक्षत्रम् । प्रजापति रिति प्रजा – पतिः । देवता । मृगशीर षिति मृग – शीर षम् । नक्षत्रम् । सोमः । देवता । आर्द्रा । नक्षत्रम् । प्रजदितिः । रुद्रा । देवता । पुनर्वसू इति पुनः – वसू । नक्षत्रम् । अदितिः । देवता । तिष्यः । नक्षत्रम् । बृहस्पतिः । देवता ।

TS 4.4.10.2

-मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्रं सिवता तेवता क्षित्रं सिवता तेवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे नक्षत्रमिन्द्रा देवता उनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता उषाढा नक्षत्रमापो नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता उषाढा नक्षत्रमापो देवता उषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता निव्यता नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता श्रीवष्ठा नक्षत्रं वसवो – [] 27

TS 4.4.10.2 - Padam

अर्यमा । देवता । फल्गुनी इति । नक्षत्रम् । भगः । देवता । हस्तः । नक्षत्रम् । भगः । देवता । हस्तः । नक्षत्रम् । सविता । देवता । चित्रा । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । स्वाती । नक्षत्रम् । वायुः । देवता । विशाखे इति वि – शाखे । नक्षत्रम् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । देवता । अनूगधा । नक्षत्रम् । नक्षत्रम् । नक्षत्रम् । मित्रः । देवता । रोहिणी । नक्षत्रम् । इत्यनु – राधाः । नक्षत्रम् । मित्रः । देवता । रोहिणी । नक्षत्रम् ।

TS 4.4.10.3

TS 4.4.10.3 - Padam

देवता । शतभिषिगिति शत – भिषक् । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ – पदाः । नक्षत्रम् । अजः ।

एकपादित्येक – पात् । देवता । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ – पदाः ।

नक्षत्रम् । अहिः । बुद्ध्नयः । देवता । रेवती । नक्षत्रम् । पूषा ।

देवता । अश्वयुजावित्यश्व – युजौ । नक्षत्रम् । अश्विनौ । देवता ।

```
अपभरणीरित्यप – भरणीः । नक्षत्रम् । यमः । देवता । पूर्णा ।
पश्चात् । यत् । ते । देवाः । अदधुः ॥ 28 (33)
(फल्गुनी नक्षत्रं – वसव – स्त्रयस्त्रिण्शच्च) (A10)
TS 4.4.11.1
मधुश्च माधवश्च वासन्तिकावृतू शुक्रश्च शुचिश्च ग्रैष्मावृतू
नभश्च नभस्यश्च वार्.षिकावृतू इषश्चोर्जश्च शारदावृतू
सहश्च सहस्यश्च हैमन्तिकावृतू तपश्च तपस्यश्च शैशिरावृतू
अग्नेरन्तः इलेषोऽसि कल्पेतां द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधीः
कल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्रता – [ ] 29
TS 4.4.11.1 - Padam
मधुः। च। माधवः। च। वासन्तिकौ। ऋतू इति। शुक्रः। च।
शुचिः। च। ग्रैष्मौ। ऋतू इति। नभः। च। नभस्यः। च।
वार्.षिकौ । ऋतू इति । इषः । च । ऊर्जः । च । शारदौ । ऋतू इति ।
सहः। च। सहस्यः। च। हैमन्तिकौ। ऋतू इति। तपः। च।
तपस्यः । च । शैशिरौ । ऋतू इति । अग्नेः ।
```

अन्तः इलेष इत्यन्तः – इलेषः । असि । कल्पेताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । कल्पन्ताम् । आपः । ओषधीः । कल्पन्ताम् । अग्नयः । पृथंक् । ममं । ज्यैष्ठ्याय । सवता इति स-व्रताः । 29 (50) TS 4.4.11.2 यें उग्नयः समनसो उन्तरा द्यावापृथिवी शैशिरावृतू अभि कल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभि सँविंशन्तु सँयच्च प्रचेताश्चाग्नेः सोमस्य सूर्यस्यो-ग्रा च भीमा च पितृणां वमस्येन्द्रस्य ध्रुवा च पृथिवी च देवस्य सवितुर्मरुतां वरुणस्य धर्ती च धरित्री च मित्रावरुणयो र्मित्रस्य धातुः प्राची च प्रतीची च वसूना ए रुद्राणा – [] 30 TS 4.4.11.2 - Padam ये । अग्नयः । समनस इति स – मनसः । अन्तरा । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । शैशिरौ । ऋतू इति । अभीति । कल्पमानाः । इन्द्रम् । इव । देवाः । अभि । समिति । विशन्तु । साँयदिति सं – यत्। च। प्रचेता इति प्र – चेताः। च। अग्नेः।

सोमस्य । सूर्यस्य । उग्रा । च । भीमा । च । पितृणाम् । यमस्य । इन्द्रस्य । ध्रुवा । च । पृथिवी । च । देवस्य । सवितुः । मरुताम् । वरुणस्य । धर्ती । च । धरित्री । च । मरुताम् । वरुणस्य । धर्ती । च । धरित्री । च । मित्रस्य । धातुः । प्राची । मित्रस्य । धातुः । प्राची । च । प्रतीची । च । वसूनाम् । रुद्राणां । 30 (50)

TS 4.4.11.3

-मादित्यानां ते तेऽधिपतयस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं हिष्मो

यश्च नो हेष्टि तं वो जंभे दधामि सहस्रस्य प्रमा असि सहस्रस्य

प्रतिमा असि सहस्रस्य विमा असि सहस्रस्योन्मा असि साहस्रोऽसि

— ।

सहस्राय त्वेमा मे अग्न इष्टका धेनवः सन्त्वेका च शृतं च सहस्रं

चायुतं च — [] 31

TS 4.4.11.3 - Padam

आदित्यानाम् । ते । ते । अधिपतय इत्यधि – पतयः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जंभे । द्धामि । सहस्रस्य । प्रमेति प्र – मा । असि ।

सहस्रस्य । प्रतिमेति प्रति – मा । असि । सहस्रस्य । विमेति वि – मा । असि । सहस्रस्य । उन्मेत्युत् – मा । असि । साहस्रः । असि । सहस्राय । त्वा । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । एका । च । शतम् । च । सहस्रम् । च । अयुतम् । च । 31 (50)

TS 4.4.11.4

नियुतं च प्रयुतं चार्बुदं च न्यर्बुदं च समुद्रश्च मद्ध्यं चान्तश्च पराद्धिश्चेमा में अग्न इष्टका धेनवः सन्तु षष्टिः सहस्रमयुत-मक्षीयमाणा ऋतस्था स्थर्तावृधो घृतश्चुतो मधुश्चुत ऊर्जस्वतीः स्वधाविनीस्ता में अग्न इष्टका धेनवः सन्तु विराजो नाम कामद्रघा अमुत्रामुष्मिन् लोके ॥ 32

TS 4.4.11.4 - Padam

च । न्यंर्बुदमिति नि – अर्बुदम् । च । समुद्रः । च । मद्ध्यम् । च । अन्तः । च । पराद्र्धं इति पर – अद्र्धः । च । इमाः । मे । अग्ने ।

```
इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । षष्टिः । सहस्रम् । अयुतम् ।
अक्षीयमाणाः । ऋतस्था इत्यृत – स्थाः । स्थ ।
म्नतावृध इत्यृत – वृधः । घृतश्चुत इति घृत – श्चुतः ।
मधुश्रुत इति मधु – श्रुतः । ऊर्जस्वतीः । स्वधाविनीरिति
स्वधा – विनीः । ताः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु ।
विराज इति वि – राजः । नाम । कामदुघा इति काम – दुघाः ।
अमुत्र । अमुष्मिन्न् । लोके ॥ 32 (45)
्र
(सव्रता – रुद्राणा – मयुतञ्च – पञ्चचत्वारिञ्ञच्च) (A11)
TS 4.4.12.1
समिद्-दिशामाशयां नः सुवर्विन्मधोरतो माधवः पात्वस्मान् ।
अग्निर्देवो दुष्टरीतुरदाभ्य इदं क्षत्र ए रक्षतु पात्वस्मान् ॥
रथन्तरण् सामभिः पात्वस्मान् गायत्री छन्दसां विश्वरूपा ।
त्रिवृत्नो विष्ठया स्तोमो अहा ए समुद्रो वात इदमोजः पिपर्तु ॥
उग्रा दिशामभि-भूतिर्वयोधाः शुचिः शुक्रे अहन्योजसीना ।
इन्द्राधिपतिः पिपृतादतो नो महि – [ ] 33
```

TS 4.4.12.1 - Padam

। समिदिति सम् – इत् । दिशाम् । आशया । नः । सुवर्विदिति सुवः – वित् । मधोः । अतः । माधवः । पातु । अस्मान् ॥ अग्निः । देवः । दुष्टरीतुः । अदाभ्यः । इदम् । क्षत्रम् । रक्षतु । पातु । अस्मान् ॥ रथन्तरमिति रथं – तरम् । सामभिरिति साम – भिः । पातु । अस्मान् । गायत्री । छन्दंसाम् । विश्वरूपेति विश्व – रूपा ॥ । ॥ । ॥ त्रिवृदिति त्रि–वृत् । नः । विष्ठयेति वि – स्थया । स्तोमः । अह्नाम् । समुद्रः । वातः । इदम् । ओजः । पिपर्तु ॥ उग्रा । दिशाम् । अभिभूतिरित्यभि – भूतिः । वयोधा इति वयः – धाः । शुचिः । ा । । । । । शुक्रे । अहनि । ओजसीना ॥ इन्द्र । अधिपतिरित्यधि – पतिः । पिपृतात् । अतः । नः । महि । **33 (50)** TS 4.4.12.2 क्षत्रं विश्वतो धारयेदं ॥ बृहत् साम क्षत्रभृद्–वृद्ध वृष्णियं त्रिष्टुभौजः शुभित मुग्रवीरं। इन्द्र स्तोमेन पञ्चदशेन मद्ध्यमिदं वातेन सगरेण रक्ष ॥

प्राची दिशा ए सहयशा यशस्वती विश्वे देवाः प्रावृषा ऽहा ए सुवर्वती । इदं क्षत्रं दुष्टरमस्त्वोजो उनाधृष्ट ए सहस्रिय ए सहस्वत् ॥ वैरूपे सामन्निह तच्छकेम जगत्यैनं विक्ष्वा वेशयामः । विश्वे देवाः सप्तदशेन – [] 34

TS 4.4.12.2 - Padam

क्षत्रम् । विश्वतः । धारय । इदम् ॥ बृहत् । साम । क्षत्रभृदिति

क्षत्र – भृत् । वृद्धवृष्णियमिति वृद्ध – वृष्णियम् । त्रिष्ठुभा । ओजः ।

श्वाभितम् । उग्रवीरमित्युग्र – वीरम् ॥ इन्द्र । स्तोमेन । पञ्चदशेनेति

पञ्च – दशेन । मद्ध्यम् । इदम् । वातेन । सगरेण । रक्ष्ष ॥ प्राची ।

दिशाम् । सहयशा इति सह – यशाः । यशस्वती । विश्वे । देवाः ।

प्रावृषा । अहाम् । सुवर्वतीति सुवः – वती ॥ इदम् । क्षत्रम् ।

पुवृष्प । अस्तु । ओजः । अनाधृष्टमित्यना – धृष्टम् । सहस्रियम् ।

सहस्वत् ॥ वैरूपे । सामन्न् । इह । तत् । शकेम । जगत्या । एनम् ।

```
विक्षु । एति । वेशयामः ॥ विश्वे । देवाः ।
सप्तदशेनेति सप्त – दशेन । 34 (50)
TS 4.4.12.3
वर्च इदं क्षत्र ए संलिलवातमुग्रं ॥
धर्त्री दिशां क्षत्रमिदं दाधारोपस्थाऽऽशानां मित्रवदस्त्वोजः ।
मित्रावरुणा शरदाऽह्नां चिकिलू अस्मै राष्ट्राय महि शर्म यच्छतं ॥
वैराजे सामन्निधं मे मनीषाऽनुष्ट्रभा संभृतं वीर्य एं सहः।
इदं क्षत्रं मित्रवदार्द्रदानु मित्रावरुणा रक्षत-माधिपत्यैः ॥
सम्राड् दिशा ए सहसाम्नी सहस्वत्यृतुर् हेमन्तो विष्ठया नः पिपर्त् ।
अवस्युवाता - [] 35
TS 4.4.12.3 - Padam
वर्चः । इदम् । क्षत्रम् । सलिलवातमिति सलिल – वातम् । उग्रम् ॥
धर्त्री । दिशाम् । क्षत्रम् । इदम् । दाधार । उपस्थेत्युप – स्था ।
आशानाम् । मित्रवदिति मित्र – वत् । अस्तु । ओजः ॥ मित्रावरुणेति
```

महि । शर्म । यच्छतम् ॥ वैराजे । सामन्न् । अधीति । मे । मनीषा । अनुष्टुभेत्यनु – स्तुभा । संभृतमिति सं – भृतम् । वीर्यम् । सहः ॥ इदम् । क्षत्रम् । मित्रवदिति मित्र – वत् । आर्द्रदान्वित्यार्द्र – दानु । सम्राडिति सम् – राट् । दिशाम् । सहसाम्नीति सह – साम्नी । । सहस्वती । ऋतुः । हेमन्तः । विष्ठयेति वि – स्थया । नः । पिपर्तु ॥ अवस्युवाता इत्यवस्यु – वाताः । 35 (50) TS 4.4.12.4 बृहतीर्नु शक्वरीरिमं यज्ञमवन्तु नो घृताचीः॥ त्वं गोपाः पुरएतोत पश्चाद् बृहस्पते याम्यां युङ्ग्धि वाचं ॥ उद्रध्वा दिशाण् रन्तिराशौषधीनाण् संवथ्सरेण सविता नो अहां। रेवथ् सामातिच्छन्दा उ छन्दोऽजात रात्रुः स्योना नो अस्तु ॥ ्र । । । । । । । । । । । । । । स्तोमत्रयस्त्रिंण्शे भुवनस्य पित्त विवस्वद्वाते अभि नो – [] 36

TS 4.4.12.4 - Padam

बृहतीः । नु । शक्वरीः । इमम् । यज्ञम् । अवन्तु । नः । घृताचीः । सुवर्वतीति सुवः – वती । सुदुघेति सु – दुघा । नः । पयस्वती । दिशाम् । देवी । अवतु । नः । घृताची ॥ त्वम् । गोपा इति गो - पाः । पुर एतेति पुरः - एता । उत । पश्चात् । बृहस्पते । याम्याम् । युङ्ग्धि । वाचम् ॥ ऊद्र्धा । दिशाम् । रन्तिः । आशा । अोषधीनाम् । संवर्धसरेणेति सं–वथ्सरेण । सविता । नः । अह्राम् ॥ रेवत् । साम । अतिच्छन्दा इत्याति – छन्दाः । उ । छन्दः । अजातशत्रुरित्यजात – शत्रुः । स्योना । नः । अस्तु ॥ स्तोमत्रयस्त्रिण्श इति स्तोम – त्रयस्त्रिण्शे । भुवनस्य । पत्नि । । विवस्वद्वात इति विवस्वत् – वाते । अभीति । नः । **36 (50)**

TS 4.4.12.5

गृणाहि ।

मृतवती सवित्राधिपत्यैः पयस्वती रन्तिराशा नो अस्तु ॥ मृतवती सवित्राधिपत्यैः पयस्वती रन्तिराशा नो अस्तु ॥ मृतवती सवित्राधिपत्यैः पयस्वती रन्तिराशा नो अस्तु ॥ धुवा दिशां विष्णुपल्यघोर्ऽस्येशाना सहसो या मनोता । बृहस्पति र्मातिरिश्चोत वायुः सन्धुवाना वाता अभि नो गृणन्तु ॥

विष्टंभो दिवो धरुणः पृथिव्या अस्येशाना जगतो विष्णुपत्नी ।

विश्वव्यचा इषयन्ती सुभूतिः शिवा नो अस्त्वदितिरुपस्थे ॥

विश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिव्य नु नो () ऽद्यानुमित रन्विदनुमते त्वं ना ।

कया निश्चत्र आभुवत् को अद्य युङ्के ॥ 37

TS 4.4.12.5 - Padam

गृणाहि ॥ घृतवतीति घृत – वती । सवितः ।

आधिपत्यैरित्याधि – पत्यैः । पयस्वती । रिन्तः । आशा । नः ।

अस्तु ॥ धुवा । दिशाम् । विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी । अघोरा ।

अस्य । ईशाना । सहसः । या । मनोता ॥ बृहस्पतिः । मातरिश्चा ।

उत । वायुः । सन्धुवाना इति सम् – धुवानाः । वाताः । अभीति ।

नः । गृणन्तु ॥ विष्टंभ इति वि – स्तंभः । दिवः । धरुणः । पृथिव्याः ।

अस्य । ईशाना । जगतः । विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी ॥

अस्य । ईशाना । जगतः । विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी ॥

विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः । इषयन्ती । सुभूतिरिति सु – भूतिः ।

```
शिवा । नः । अस्तु । अदितिः । उपस्थ इत्युप – स्थे ॥ वैश्वानरः । नः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि । अन्विति । नः () । अद्य । नः । अनुमतिरित्यनु – मृतिः । अन्विति । इत् । अनुमत इत्यनु – मृते । त्वम् । कया । नः । चित्रः । एति । भुवत् । कः । अद्य । युङ्के ॥ 37 (64)

(मिहि – सप्तदशेना – ऽवस्युवाता – अभि नो – ऽनु न –
```

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-। । (रिश्मरिस – को अद्य युङ्के)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्ररनः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 4, Prasanam 4 – (TS 4.4)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	3	143
Anuvakam 2	3	140
Anuvakam 3	3	178
Anuvakam 4	8	405
Anuvakam 5	2	98
Anuvakam 6	2	129
Anuvakam 7	2	82
Anuvakam 8	1	49
Anuvakam 9	1	71
Anuvakam 10	3	133
Anuvakam 11	4	195
Anuvakam 12	5	264
Total →	37	1887

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in